

Транспортне право

УДК 347.463

Довженко Євгенія Володимирівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри транспортного права та логістики
Національний транспортний університет*

Довженко Евгения Владимировна

*кандидат юридических наук, доцент,
доцент кафедры транспортного права и логистики
Национальный транспортный университет*

Dovzhenko Yevheniia

*PhD in Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Transport Law and Logistics
National Transport University*

Писар Олена Миколаївна

*студентка
Національного транспортного університету*

Писарь Елена Николаевна

*студентка
Национального транспортного университета*

Pysar Olena

*Student of the
National University of Transport*

**ШЛЯХИ НАБЛИЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА
З ПИТАНЬ СЕРТИФІКАЦІЇ КОЛІСНИХ ТРАНСПОРТНИХ
ЗАСОБІВ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ**

**ПУТИ ПРИБЛИЖЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА ПО ВОПРОСАМ СЕРТИФИКАЦИИ
КОЛЕСНЫХ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ К ЕВРОПЕЙСКИМ
СТАНДАРТАМ**

**WAYS TO APPLY NATIONAL LEGISLATION ON CERTIFICATION
OF WHEELS TO EUROPEAN STANDARDS**

Анотація. У статті здійснено аналіз європейського досвіду правового регулювання сертифікації колісних транспортних засобів з позицій можливості та доцільності його використання у процесі удосконалення національного законодавства в цій сфері. Проаналізовано законодавство країн Європейського Союзу, виявлено його спільні риси та особливості. Комплексне дослідження системи та особливостей національного та європейського законодавства з питань сертифікації колісних транспортних засобів надало можливість сформулювати пропозиції щодо використання досвіду країн ЄС в цій сфері для удосконалення національного правового регулювання сертифікації, що, на думку авторів, позитивно вплине на подальший розвиток системи сертифікації в Україні та сприятиме підвищенню безпеки дорожнього руху та експлуатації автомобільного транспорту. Зроблено висновки щодо наближення національного законодавства з питань сертифікації колісних транспортних засобів до європейських стандартів стосовно: визначення видів системи сертифікації в Україні та ЄС; запровадження єдиної системи сертифікації колісних транспортних засобів в Україні та ЄС; застосування єдиної нормативно-правової бази регулювання сертифікації в різних країнах; визнання сертифікатів відповідності на виготовлені в Україні та країнах ЄС автомобілі без проведення

додаткових етапів процедури сертифікації; законодавчого закріплення обов'язкової сертифікації щодо колісних транспортних засобів в Україні.

Ключові слова: *сертифікація, колісні транспортні засоби, правове регулювання, оцінка відповідності.*

Анотація. *В статті здійснено аналіз європейського досвіду правового регулювання сертифікації колесних транспортних засобів з позицій можливості і цілесобразності його використання в процесі удосконалення національного законодавства в цій сфері. Проаналізовано законодавство країн Європейського Союзу, виявлені його загальні риси і особливості. Комплексне дослідження системи і особливостей національного і європейського законодавства по питаннях сертифікації колесних транспортних засобів дозволило сформулювати пропозиції по використанню досвіду країн ЄС в цій сфері для удосконалення національного правового регулювання сертифікації, що, по думці авторів, позитивно впливатиме на подальше розвиток системи сертифікації в Україні і сприятиме підвищенню безпеки дорожнього руху і експлуатації автомобільного транспорту. Зроблено висновки щодо зближення національного законодавства по питаннях сертифікації колесних транспортних засобів з європейськими стандартами щодо: визначення видів системи сертифікації в Україні і ЄС; введення єдиної системи сертифікації колесних транспортних засобів в Україні і ЄС; застосування єдиної нормативно-правової бази регулювання сертифікації в різних країнах; визнання сертифікатів відповідності на виготовлені в Україні і країнах ЄС автомобілі без проведення додаткових етапів процедури сертифікації;*

законодательного закрепления обязательной сертификации по колесным транспортным средствам в Украине.

Ключевые слова: *сертификация, колесные транспортные средства, правовое регулирование, оценка соответствия.*

Summary. *The article analyzes the European experience of legal regulation of certification of wheeled vehicles from the standpoint of the possibility and expediency of its use in the process of improvement of national legislation in this field. The legislation of the countries of the European Union is analyzed, its common features and features are revealed. A comprehensive study of the system and features of national and European legislation on the certification of wheeled vehicles has made it possible to formulate proposals on the use of EU experience in this field to improve national legal regulation of certification, which, in the authors' opinion, will positively influence the further development of the certification system in Ukraine and will contribute to the improvement of road safety and the operation of road transport. Conclusions have been drawn on the approximation of national legislation on the certification of wheeled vehicles to European standards regarding: identification of the types of certification system in Ukraine and the EU; introduction of a single certification system for wheeled vehicles in Ukraine and the EU; application of a single regulatory framework for certification in different countries; recognition of certificates of conformity for cars manufactured in Ukraine and EU countries without carrying out additional stages of the certification procedure; statutory consolidation of mandatory certification for wheeled vehicles in Ukraine.*

Key words: *certification, wheeled vehicles, legal regulation, conformity assessment.*

Постановка проблеми. Практика застосування законодавства з питань сертифікації колісних транспортних засобів в Україні свідчить про наявність у правовому регулюванні цієї сфери певних недоліків, що спричиняють проблеми у правозастосовній діяльності. Це, зокрема, обумовлено як недосконалістю власне правового регулювання в зазначеній сфері, так і відсутністю єдності у рекомендаціях уповноважених державних органів щодо його застосування. Крім того, нагальна потреба вдосконалення правової регламентації відносин у сфері сертифікації колісних транспортних засобів пов'язана також із зростанням в Україні дорожньо-транспортного травматизму, який значно перевищує показники більшості країн світу. Тому, одним з пріоритетних завдань держави залишається забезпечення безпеки експлуатації транспортних засобів, в тому числі шляхом їх сертифікації. Отже, актуальною є потреба в більш детальному дослідженні змісту процедури сертифікації колісних транспортних засобів в Україні та європейських країнах з метою підвищення ефективності національної системи сертифікації з урахуванням досвіду держав Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему правового регулювання сертифікації колісних транспортних засобів досліджували О.С. Букрєєва [1], Гарасим Ю.Й. [2], Мережко Н.В. [3], Ю.В. Пономарьова [4], І.В. Рибалко [1], М.О. Стучинський [4], Ю.В. Шкуротяний [4] та інші науковці. Проте, наукове опрацювання даної теми досі залишається недостатнім та потребує поглиблення.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є комплексний аналіз та узагальнення чинних нормативно-правових актів, що регулюють систему сертифікації колісних транспортних засобів в Україні та ЄС, виявлення та пошук способів усунення недоліків чинного національного

законодавства в даній сфері, та формулювання пропозицій та рекомендацій щодо його удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Сертифікація колісних транспортних засобів та частин до них є обов'язковою вимогою в більшості держав світу, оскільки вони є джерелом підвищеної небезпеки.

Система законодавства щодо здійснення сертифікації в Україні базується на нормах розділу II Конституції України [1], де закріплено, що «держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт ...» (ст. 42); «кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення» (ст. 50).

Питанням правового регулювання сертифікації колісних транспортних засобів в Україні присвячено окремі положення Законів України "Про транспорт", "Про дорожній рух", "Про автомобільний транспорт" та «Про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності».

Основою законодавства в сфері правового регулювання сертифікації колісних транспортних засобів як країн ЄС, так і України, є Угода «Про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів 1958 року з поправками 1995 року» [5] (так звана Женевська угода 1958 року), положення якої було імплементовано у національне законодавство Законом України № 1448-III від 10.02.2000 р. [6]. Таким чином Україна прийняла на себе зобов'язання пред'являти вимоги до конструкцій колісних транспортних засобів як вітчизняного, так і

зарубіжного виробництва, виключаючи навіть передумови появи на внутрішньому і зовнішньому ринках техніки, що не відповідає вимогам Правил Європейської Економічної Комісії Організації Об'єднаних Націй (ЄЕК ООН) [7]. Станом на 2020 рік, із 160 чинних Правил ЄЕК ООН в Україні рекомендовано до запровадження лише 89, що складає трішки більше половини чинних Правил. На наш погляд, цього недостатньо і робота з імплементації міжнародних правил у сфері сертифікації колісних транспортних засобів потребує збільшення інтенсивності.

Оцінка відповідності колісних транспортних засобів в Україні здійснюється відповідно до «Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання», затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 17.08.2012, № 521 [8] (далі – Порядок затвердження конструкції), який регулює процедури допуску колісних транспортних засобів до експлуатації. Порядок затвердження конструкції адаптований до законодавства ЄС, його зміст відповідає положенням міжнародних договорів України, Конвенції про дорожній рух 1968 року, Женевської угоди 1958 року та директив ЄС. Даний документ є досить позитивним явищем в контексті розвитку правового регулювання системи сертифікації колісних транспортних засобів в Україні.

Сертифікація колісних транспортних засобів в Україні за загальним правилом поділяється на обов'язкову та добровільну. Оцінка відповідності продукції, застосування чи використання якої може спричинити небезпеку для споживача, віднесено законодавством України до законодавчо регульованої сфери. Це означає, що сертифікація є обов'язковою для виробника чи постачальника колісних транспортних засобів. В інших випадках вона здійснюється за ініціативою заявника – суб'єкта господарювання з метою запобігання реалізації продукції,

небезпечної для життя, та відноситься до законодавчо нерегульованої сфери, тобто не є обов'язковою (добровільна сертифікація) [9].

Втім, правові гарантії здійснення сертифікації колісних транспортних засобів в Україні здебільшого виступають лише декларативними нормами, які не мають дієвого механізму їх реалізації. З одного боку, обов'язкова сертифікація колісних транспортних засобів прямо передбачена чинним законодавством, а наявність сертифіката відповідності є обов'язковою. З іншого, добровільна сертифікація проводиться за ініціативою заявника, а державного контролю за здійсненням сертифікації колісних транспортних засобів в Україні не встановлено на законодавчому рівні. Тобто, такий підхід дає підстави для виникнення колізії в частині чинного законодавства щодо обов'язковості чи добровільності проведення даної процедури.

Першим позитивним кроком у подоланні зазначених проблем, на нашу думку, могло б стати розроблення компетентним органом - Міністерством інфраструктури України, рекомендацій щодо ступінчастого застосування всіх вимог Женевської Угоди та впровадження в Україні Правил ЄЕК ООН різного рівня вимогливості. Необхідність такого поділу викликана відсутністю технічного чи фінансового забезпечення випробувань за повним обсягом приписів даних Правил. Запровадження Правил пропонується здійснювати трьома блоками:

- перший блок, обов'язковий - впровадження Правил, що стосуються конструкційної і екологічної безпеки колісних транспортних засобів, та безпосередньо впливають на безпеку життя, здоров'я людей, охорону довкілля;
- другий блок – встановлення прямого безпосереднього застосування Правил, що стосуються безпечності технічного стану колісних

транспортних засобів у якості державних стандартів України для використання їх при обов'язковій сертифікації;

- третій блок – запровадження вимог Правил щодо методів контролювання, за якими Україна може проводити випробування колісних транспортних засобів на своїй території в межах добровільної сертифікації.

Міністерство інфраструктури може пропонувати зазначені рекомендації на розгляд Кабінету Міністрів України, а також розробити та затвердити відповідні підзаконні акти в межах своїх повноважень. Таке поступове введення обов'язкового застосування повного переліку Правил ЄЕК ООН значно підвищить вимоги до вітчизняних автовиробників, забезпечуючи тим самим високий рівень безпеки колісних транспортних засобів та охорони довкілля.

Враховуючи наведене, вважаємо доцільним також пропонувати визнання сертифікації колісних транспортних засобів обов'язковою на законодавчому рівні з паралельною розробкою нормативно-правового забезпечення їх перевірки та випробування щодо визначення характеристик, а також порядку державного технічного нагляду за сертифікованою продукцією. При цьому порядок отримання сертифікатів відповідності повинен забезпечувати достатню об'єктивність сертифікації, достовірність та відтворюваність результатів досліджень. Проведення обов'язкових випробувань та сертифікації повинно бути прерогативою державних органів, що, на нашу думку, стане вагомим кроком у напрямку забезпечення високого рівня захисту громадських інтересів щодо безпеки експлуатації автомобільних транспортних засобів.

Варто зазначити, що у законодавстві європейських країн питання щодо вимог до колісних транспортних засобів, відповідність яким має

засвідчувати сертифікація, вирішується по різному. Основними документами, що регулюють такі вимоги, є технічні регламенти, які є обов'язковими до виконання, та директиви ЄС, форма та спосіб імплементації яких визначаються відповідною країною.

Системи сертифікації можуть діяти на національному, регіональному та міжнародному рівнях. В державах-членах ЄС традиційно існує дві системи офіційного затвердження типу транспортних засобів [10].

Перша система базується на Директивах ЄС, які регламентують офіційне затвердження типу транспортного засобу в цілому, а також систем колісних транспортних засобів та окремих складових частин. Основною рамковою директивою в частині правового регулювання колісних транспортних засобів є Директива 2007/46/ЄС [12]. Дана чітко окреслює вимоги безпеки та охорони довкілля, яким повинні відповідати колісні транспортні засоби, перш ніж розміщуватись на ринку ЄС, та робить дану систему обов'язковою для всіх категорій автомобілів.

Друга система базується на частині Правил ЄЕК ООН, до яких приєдналися держави ЄС і, які регламентують офіційне затвердження типу транспортного засобу стосовно окремих систем та/або характеристик чи окремих складових частин. На даний час затвердження типу за Правилами ЄЕК ООН діє з 1 листопада 2012 року і є обов'язковим для тих колісних транспортних засобів, які вводяться в експлуатацію з 1 листопада 2014 року. Така норма законодавства не створює ніяких суперечностей щодо обов'язковості проведення сертифікації колісних транспортних засобів в країнах ЄС.

В країнах ЄС сьогодні головним доказом підтвердження відповідності є сертифікат відповідності, що подається виготовлювачем від свого імені та на свою відповідальність. Це цілком погоджується із

законодавством України та відповідає основним документам ЄС. При цьому докази відповідності не мають бути надлишковими, а способи підтвердження відповідності мають встановлюватися щодо ступеня реальної небезпеки. На нашу думку, в рамках євроінтеграційних процесів, необхідним є запровадження в Україні автоматичного визнання європейських сертифікатів відповідності без проведення додаткових етапів сертифікації. Для цього ми пропонуємо внести відповідні зміни до «Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання». Це дозволить максимально наблизити законодавство України у сфері технічного регулювання до норм ЄС і сприятиме успішному експорту та імпорту колісних транспортних засобів.

Вагому роль у глобальному перетворенні національної системи сертифікації відіграє Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [13], за умовами якої Україна взяла на себе зобов'язання вжити всіх необхідних заходів для досягнення відповідності технічним регламентам ЄС.

План заходів щодо виконання Угоди про асоціацію зумовив низку кроків, спрямованих на приведення національного законодавства у сфері обов'язкового технічного контролю колісних транспортних засобів у відповідність до європейського законодавства. Їх здійснення мало б бути завершено до 20 березня 2018 року, проте три законопроекти, розроблені у цій сфері, досі так і не розглянуто Верховною Радою України.

Угода про Асоціацію зумовила прийняття Україною зобов'язань у сфері екології, що безпосередньо пов'язано також з екологічними стандартами для колісних транспортних засобів. З метою гармонізації національних стандартів в частині екологічної безпеки колісних транспортних засобів з європейськими вимогами Верховною Радою прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про

деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів" щодо колісних транспортних засобів» № 5177-VI від 06.07.2012 р. [14] Реалізуючи положення Закону, Україна здійснила впровадження екологічних стандартів: ЄВРО-3 в 2013 році, ЄВРО-4 - в 2014-му, ЄВРО-5 - з 1 січня 2016 року, ЄВРО-6 - з 1 січня 2018 року. Цей факт є позитивним свідченням розвитку національних стандартів у напрямку наближення їх змісту до європейських вимог, а також міжнародної уніфікації.

З метою удосконалення правового забезпечення сертифікації колісних транспортних засобів в Україні, вважаємо доцільним запропонувати розроблення двох видів заходів: організаційних, що спрямовані на оптимізацію процедури сертифікації колісних транспортних засобів; та правових, які зумовлюють внесення відповідних змін до законодавства з питань сертифікації.

Однією зі складових запропонованих організаційних заходів у цій сфері є оптимізація процедур сертифікації колісних транспортних засобів та приведення їх у відповідність до вимог Женевської угоди 1958 р. на основі впровадження Правил ЄЕК ООН шляхом розробки ступінчастого застосування всіх вимог Угоди на підставі введення трьох блоків Правил різного рівня вимогливості, які було сформульовано вище.

Удосконалення правового регулювання сертифікації в Україні, на наш погляд, включає прийняття Закону «Про сертифікацію» з відповідними положеннями щодо організації робіт з сертифікації; чітким розмежуванням переліку продукції, яка підлягає обов'язковій сертифікації в законодавчо регульованій сфері, та окремо - добровільній сертифікації в законодавчо нерегульованій сфері; повноваженнями центральних органів виконавчої влади, що реалізовуватимуть державну політику в сфері регулювання сертифікації. Єдиний підхід у формуванні

державної політики у сфері сертифікації та чітке застосування чинних норм законодавства дозволить запобігти негативним наслідкам неузгодженості законодавчих актів між собою, а відтак і суперечливості щодо обов'язковості їх виконання.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Враховуючи викладене, вважаємо доцільним врахування в процесі удосконалення правового регулювання сертифікації колісних транспортних засобів в Україні досвіду європейських країн стосовно: визначення видів системи сертифікації; запровадження єдиної системи сертифікації колісних транспортних засобів в Україні та ЄС; визнання сертифікатів відповідності без проведення додаткових етапів процедури сертифікації; законодавчого закріплення обов'язкової сертифікації щодо колісних транспортних засобів.

Література

1. Букреєва О.С., Рибалко І.В. Основи стандартизації та оцінки відповідності [Електронний ресурс]: електронний навчальний посібник у схемах і таблицях. Харків: ХНАДУ, 2019. С. 76.
2. Гарасим Ю.Й. Аналіз національної системи стандартизації і сертифікації у контексті Угоди про асоціацію України та ЄС / Ю.Й. Гарасим // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право // Науковий журнал. Серія: Економічні науки. 2015. № 3 (80). С. 58-64.
3. Мережко Н.В. Сертифікація товарів і послуг. К.: КНТЕУ, 2002. 378 с. С. 30-36.
4. Шкуротяний Ю.В., Стучинський М.О., Пономарьова Ю.В. Добровільна сертифікація частин та обладнання колісних транспортних засобів / Ю.В. Шкуротяний, М.О. Стучинський, Ю.В.

Пономарьова // Автомобільний транспорт. Науково-виробничий журнал. 2018. № 2 (254). С. 22-27.

5. Конституція України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Угода «Про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів 1958 року з поправками 1995 року» (Женевська угода 1958 року). URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_343.
7. Закон України «Про приєднання України до Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 10, ст. 80.
8. Правила Європейської Економічної Комісії Організації Об'єднаних Націй (ЄЕК ООН). URL: <http://www.unecce.org/info/ece-homepage.html>.
9. Порядок затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання, затверджений наказом Міністерства інфраструктури України від 17.08.2012 № 521, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14.09.2012 за №1586/21898. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1586-12>.
10. Косенко В. А. Взаємозамінність, стандартизація, технічні вимірювання та сертифікація транспортних засобів: підручник / В. А.

Косенко, С. В. Кадомський, В. В. Малишев. Київ: Університет «Україна», 2018. 292 с. С. 255.

11. Дубініна А.А. Сертифікація товарів. навч. посібник / А.А. Дубініна, Г.А. Селютіна, С.О. Ленерт, В.М. Селютін. Х. : ХДУХТ, 2016. 285 с. С. 210.

12. Directive 2007/46/EC of the European Parliament and of the Council of 5 september 2007 establishing a framework for the approval of motor vehicles and their trailers, and of systems, components and separate technical units intended for such vehicles (framework directive). [Чинна від 2007-10-29]. Брюссель: Європейський Парламент, 2007. 384 с.

13. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]: [Угоду ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

14. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів" щодо колісних транспортних засобів» № 5177-VI від 06.07.2012 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013. № 31. Ст. 360.

References

1. Bukrieva O.S., Rybalko I.V. Osnovy standartyzatsii ta otsinky vidpovidnosti [Elektronnyi resurs]: elektronnyi navchalnyi posibnyk u skhemakh i tablytsiakh. Kharkiv: KhNADU, 2019. S. 76.
2. Harasym Yu.Y. Analiz natsionalnoi systemy standartyzatsii i sertyfikatsii u konteksti Uhody pro asotsiatsiiu Ukrainy ta YeS / Yu.Y. Harasym //

- Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo // Naukovyi zhurnal. Seria: Ekonomichni nauky. 2015. № 3 (80). S. 58-64.
3. Merezhko N.V. Sertyfikatsiia tovariv i posluh. K.: KNTEU, 2002. 378 s. S. 30-36.
  4. Shkurotiany Yu.V., Stuchynskyi M.O., Ponomarova Yu.V. Dobrovilna sertyfikatsiia chastyn ta obladnannia kolisnykh transportnykh zasobiv / Yu.V. Shkurotiany, M.O. Stuchynskyi, Yu.V. Ponomarova // Avtomobilnyi transport. Naukovo-vyrobnychi zhurnal. 2018. № 2 (254). S. 22-27.
  5. Konstytutsiia Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>
  6. Uhoda «Pro pryiniattia yedynykh tekhnichnykh prypysiv dlia kolisnykh transportnykh zasobiv, predmetiv obladnannia ta chastyn, yaki mozhut buty vstanovleni ta/abo vykorystani na kolisnykh transportnykh zasobakh, i pro umovy vzaiemnoho vyznannia ofitsiinykh zatverdzen, vydanykh na osnovi tsykh prypysiv 1958 roku z popravkamy 1995 roku» (Zhenevska uhoda 1958 roku). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_343.
  7. Zakon Ukrainy «Pro pryiednannia Ukrainy do Uhody pro pryiniattia yedynykh tekhnichnykh prypysiv dlia kolisnykh transportnykh zasobiv, predmetiv obladnannia ta chastyn, yaki mozhut buty vstanovleni ta/abo vykorystani na kolisnykh transportnykh zasobakh, i pro umovy vzaiemnoho vyznannia ofitsiinykh zatverdzen, vydanykh na osnovi tsykh prypysiv, 1958 roku z popravkamy 1995 roku» // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2000, № 10, st. 80.
  8. Pravyla Yevropeiskoi Ekonomichnoi Komisii Orhanizatsii Ob'iednanykh Natsii (IeEK OON). URL: <http://www.unece.org/info/ece-homepage.html>.

9. Poriadok zatverdzhennia konstruktsii transportnykh zasobiv, yikh chastyn ta obladnannia, zatverdzhenyi nakazom Ministerstva infrastruktury Ukrainy vid 17.08.2012 № 521, zareiestrovanyu u Ministerstvi yustytzii Ukrainy 14.09.2012 za №1586/21898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1586-12>.
10. Kosenko V. A. Vzaiemozaminnist, standartyzatsiia, tekhnichni vymiriuvannia ta sertyfikatsiia transportnykh zasobiv: pidruchnyk / V. A. Kosenko, S. V. Kadomskiy, V. V. Malyshev. Kyiv: Universytet «Ukraina», 2018. 292 s. S. 255.
11. Dubinina A.A. Sertyfikatsiia tovariv. navch. posibnyk / A.A. Dubinina, H.A. Seliutina, S.O. Lenert, V.M. Seliutin. Kh. : KhDUKht, 2016. 285 s. S. 210.
12. Directive 2007/46/EC of the European Parliament and of the Council of 5 september 2007 establishing a framework for the approval of motor vehicles and their trailers, and of systems, components and separate technical units intended for such vehicles (framework directive). [Chynna vid 2007-10-29]. Briussel: Yevropeyskyi Parlament, 2007. 384 s.
13. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeyskym Soiuzom, Yevropeyskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [Elektronnyi resurs]: [Uhodu ratyfikovano iz zaiavoju Zakonom № 1678-VII vid 16.09.2014]. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
14. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy "Pro deiaki pytannia vvezennia na mytnu terytoriiu Ukrainy ta reiestratsii transportnykh zasobiv" shchodo kolisnykh transportnykh zasobiv» № 5177-VI vid 06.07.2012 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2013. № 31. St. 360.